

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Nyírparasznya

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

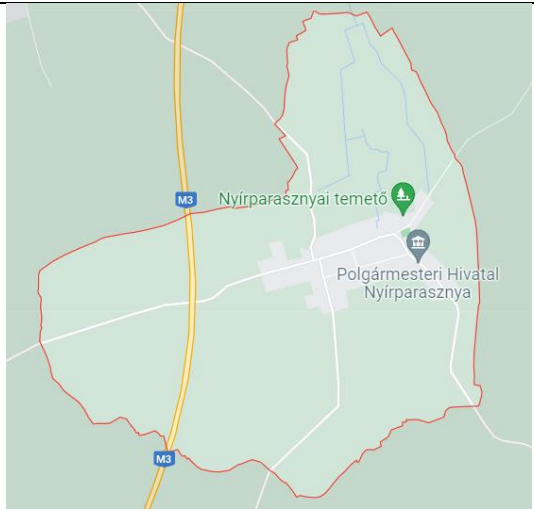
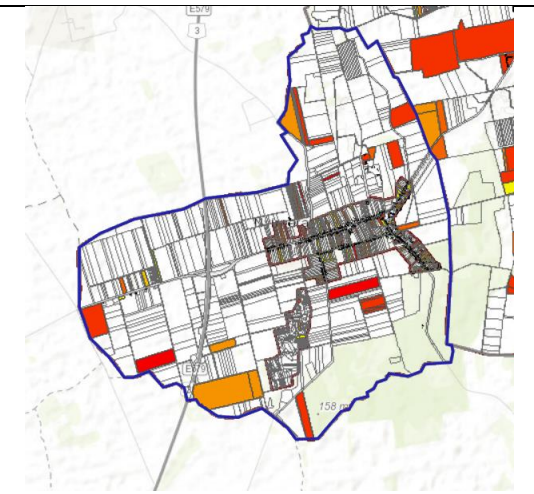
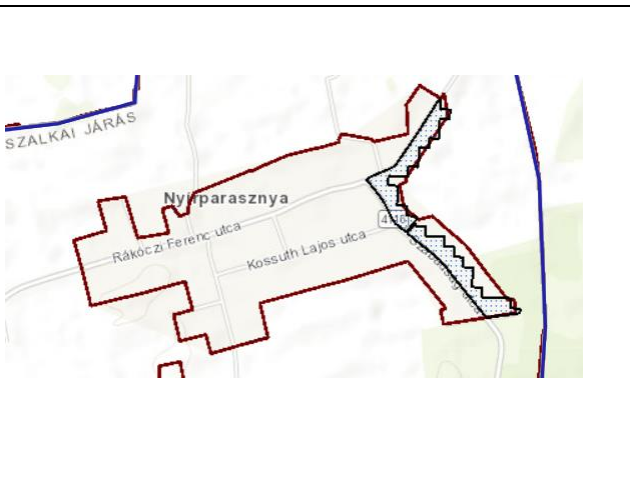
Nyírparasznya

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Mátészalkai járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022. június 24.

	<p>Terület: 14,76 km² Lakónépesség: 986 fő (2015. 01.01.) Jogállás: község Járás: Mátészalkai Járás Megye: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Nyírparasznya	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Mátészalkai	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	887	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	95%	
15 év alattiak aránya (2021)	20,4%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	80%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	17%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	98%	
Lakásszám (2011)	328	
Üres lakások száma (2011)	30	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	67	
Lakások száma (2019)	328	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	271	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	177	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	313	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	170	
WC nélküli lakások száma (2011)	68	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	23	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,1	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	855834 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	104%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	2000000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	17	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	5	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

A település fekvése

Nyírparasznya Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Mátészalkai Járásban helyezkedik el, a Nyírség észak-keleti részén. Szomszédos települései Pusztadobos, Nagydobos, Ópályi, Papos, Vaja. Mátészalkától, a járás központjától kb. 12 km-re fekszik. Az autópálya fel-, lehajtó mintegy 10 km távolságra található Nyírparasznyától. A település csak közúton érhető el, a vasúthálózatba nem kapcsolódik be. Nyírmada és Jármí felől a 4106-os, Vaja és Ópályi felől pedig a 4116-os úton érhető el.

Az autóbusszközlekedés Nyírparasznya és Mátészalka között nem mondható sűrűnek. Hétköznap napi 7 járat közlekedik. A délelőtti órákban nincs járat 7.30 és 12.00 között. Hétfélig napokon tovább csökken a járatsűrűség, csak 3 időpontban közlekedik buszjárat a 2 település között.

A mintegy 50 km-re fekvő megyeszékhely, Nyíregyháza csak átszállással érhető el.¹ Nyírparasznya nem kapcsolódik be a vasúthálózatba.

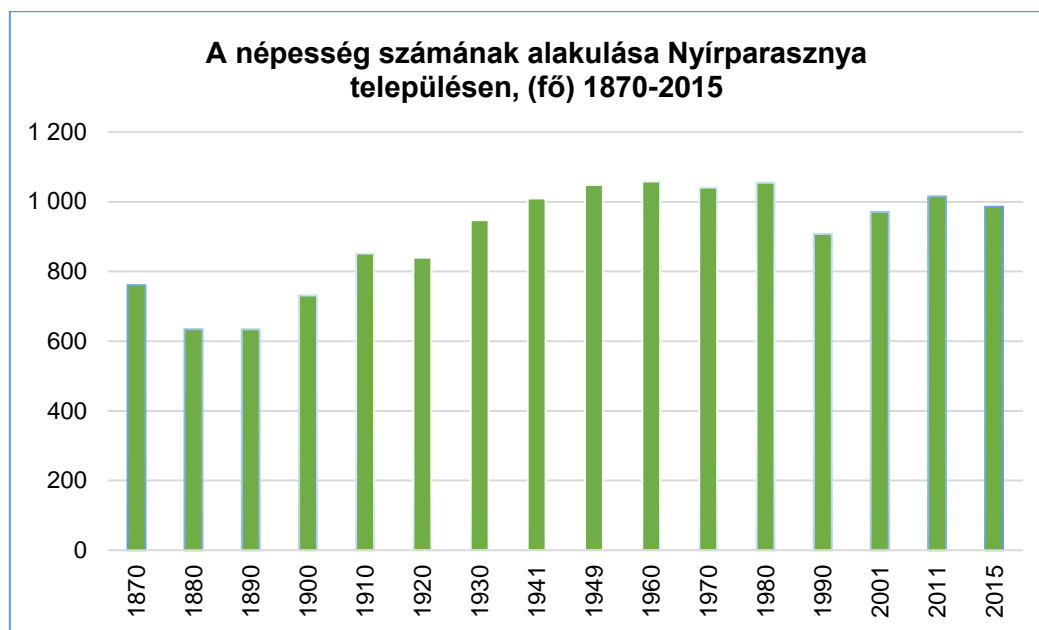
A lakosságszám alakulása

A KSH adatai alapján elmondható, hogy hosszú távon növekvő lakosságszám jellemzi a települést. Az 1980-as évekig fokozatosan emelkedett a településen élők lélekszáma, majd a '90-es években bekövetkezett hirtelen esést követően újra emelkedni kezdett a lakosság száma. (1. sz. ábra)

Az elvándorlás mértéke váltakozó képet mutat 1980 és 2011 között. Míg 1980-1998 között 107 fő volt az elvándoroltak száma, addig az 1990-2011 között 45 fő érkezett a községbe. Ugyanebben az időszakban a természetes szaporodás is megugrott, 55 fővel. A lakosságszám emelkedéshez valószínűleg hozzájárult az is, hogy a 2000-es években elérhetővé vált szociálpolitikai támogatásnak köszönhetően egy ópályi építőipari vállalkozó Nyírparasznyán épített ingatlanokat, ahova ópályi cigány családok költöztek be. 2001-2011 között azonban újra negatív irányú változás következett be, ugyanis 19 fő hagyta el Nyírparasznyát. (1. sz. táblázat, 2. sz. ábra). A fiatalok a végzettségüknek megfelelő munkahelyet keresnek, és a jobb megélhetés reményében Budapestre vagy külföldre

¹ <https://menetrendek.hu/>

költöznek. A roma családok körében az el-és idevándorlás helyszíne a legtöbb esetben a szomszédos, 6 km-re lévő Ópályi település. A két község között évek óta tartó folyamatos oda-vissza irányú költözés figyelhető meg.

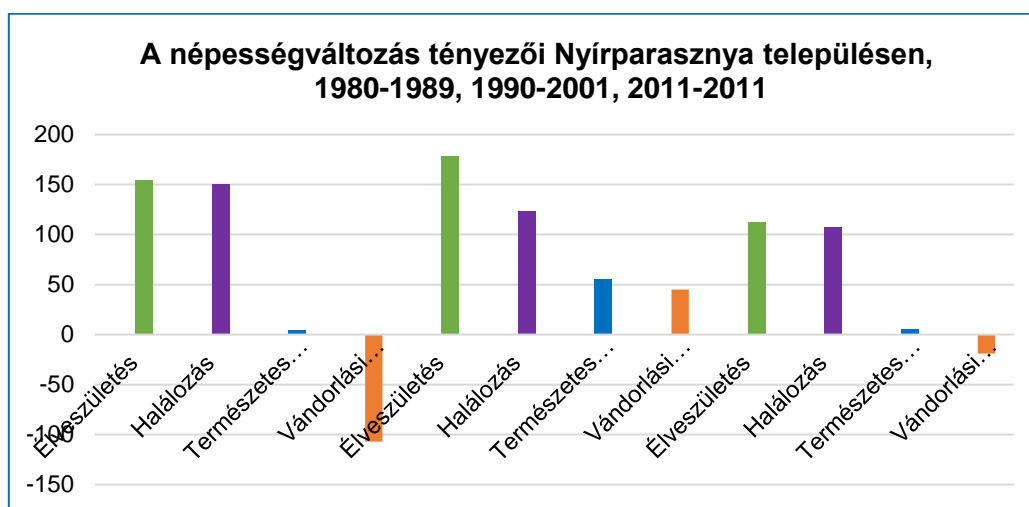

1. sz. ábra Saját szerkesztés (forrás: http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tablak/teruleti/15/15_4_1_1_1.xls)

A népességváltozás tényezői Nyírparasznya településen, 1980-1989, 1990-2001, 2011-2011 között

Élvezületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbözet	Élvezületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbözet	Élvezületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Vándorlási különbözet
1980-1989				1990-2001				2001-2011			
154	150	4	-107	178	123	55	45	112	107	5	-19

1.sz. táblázat Saját szerkesztés (forrás: http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tablak/teruleti/15/15_4_1_1_2.xls)

2.sz. ábra Saját szerkesztés (forrás: http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tablak/teruleti/15/15_4_1_1_2.xls)

A település fiatalodó tendenciát mutat, melybe az utánpótlást jelentősebb mértékben a hátrányos helyzetű társadalmi csoport adja. A 2012-es adatok magas gyerekszámot mutatnak különösen a 10-14 (82 fő) és a 15-19 (78 fő) éves csoportokban. Ezzel párhuzamosan az aktív korú népesség száma a 30-as korcsoporttól kezdve fokozatosan csökkenő számot mutat. (3. sz. ábra)

3.sz. ábra Saját szerkesztés (forrás:
http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tables/regional/15/15_4_1_2_1_en.xls)

Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából

Helyben az önkormányzat, az általános iskola, az óvoda, a biztos kezdet gyerekház ad elhelyezkedési lehetőséget. A nyírparasznyai munkaerő inkább a kisegítő fizikai területet biztosítja, míg a magasabb iskolai végzettséget, szakképesítést igénylő pozíciókat jellemzően más településekről töltik be. További jövedelemszerzési lehetőség a családoknak a közmunkaprogram, illetve a mezőgazdasági munka a településen.

A 12 km-re fekvő járási központ, Mátészalka az ipari parkjával (pl. Hoya, Carl Zeiss Magyarország Kft., Mom Zrt.) jelentős munkaerő-felszívó képességgel bír.

30 km-es körzetben munka-és megélhetési lehetőséget találhatnak a munkavállalók Nyírbátorban, Kisvárdán vagy Nyírkércsen. Az autóval kb. 30 perc alatt elérhető Nyírbátorban működő gyárak további lehetőséget biztosítanak a dolgozni szándékozók részére, például Coloplast, Diehl, Rosenberg, Unilever.

Fél órás autóúttal Kisvárdán a Master Good Kft., Nyírkércsen pedig a baromfifeldolgozó üzem várja a munkavállalókat.

A településen elérhető szociális és egyéb szolgáltatások

Nyírparasznyán az egészségügyi alapellátás keretében gyerek - és házi orvosi praxis, valamint védőnői szolgálat működik.

A szociális alapellátás szolgáltatása az egészségügyi szolgáltatókkal és a Görögkatolikus egyházzal együttműködve történik. A szociális alapellátás keretében szociális étkeztetést biztosítanak a rászorulóknak számára, akik különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk miatt nem tudják önmaguk számára azt biztosítani. 40 fő veszi igénybe ezt a szolgáltatást. A szociális alapellátás másik szolgáltatása a házi segítségnyújtás, melyet 9 fő részére biztosítanak.

Önálló szolgálatként működik 2016. január 1-től az Őr-Nyírparasznya Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 1 fő családsegítő szakemberrel.

2013 márciusában nyitotta meg kapuit a Biztos Kezdet Gyerekház, mely a mátészalkai Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesület fenntartásában fogadja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, 0-3 éves korú gyerekeket.

A jelenlegi oktatási épületkomplexum 2005. szeptember 1-én nyitotta meg kapuit, mely az általános iskolának (8 tanterem, 8 osztálynak helyet biztosító), valamint az óvodának és a konyhának biztosít helyet.

Civil szervezetként a Polgárőr Egyesület, valamint a Nyírparasznya Közoktatásáért Alapítvány működik Nyírparasznya településen.

A vallásgyakorlásra a görög-katolikus és református egyházak biztosítanak lehetőséget.

A településen működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat, melynek 3 tagja van.

A lakosság számára elérhető további szolgáltatási lehetőségek a gyógyszertár, posta, valamint 3 élelmiszerbolt és a köztemető.

A község lakóinak Mátészalkára kell utazni a hivatalos ügyeik intézésére a legközelebbi Kormányablakba.

Nyírparasznyán még nem indult el a Felzárkózó Települések Program.

A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések a településen:

A hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó aktív korú emberek foglalkoztathatóságának javítására, valamint az aktív munkaerő-piaci eszközökben való részesedésének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítésére humán szolgáltatás-csomagokat biztosítottak 2022. február 28-ig több kistélepüléssel konzorciumban (Vaja – konzorciumvezető, Nyírcsaholy, Jármí, Papos).

A Magyar Falu Program keretében eszköz- és bútorbeszerzésre került sor a házi orvosi és házi gyermekorvosi, illetve a védőnői feladatellátáshoz kapcsolódó tevékenységek minőségi színvonalú biztosításához.

A megépült 2 hűtőház a környékbeli vállalkozók zöldség-gyümölcs terményének hűtve tárolási, valamint gyümölcs-feldolgozási lehetőségét kínálja, mely 3-5 fő helyi lakos részére biztosít megélhetési lehetőséget.

A település nem tudott pályázni a TOP Komplex Telepprogram 200 millió forintos támogatására, mivel a település felmérése során nem került figyelembevételre a településen élő nemzetiség.

	Projekt címe	Pályázati azonosító	Szerződött támogatás összege:
1.	Humán szolgáltatások fejlesztése Vaján és térségében	EFOP-1.5.3-16-2017	21.348.583 Ft
2.	Integrált hűtőipari fejlesztés Nyírparasznyán	TOP-1.1.3-15-SB1-2016	587.679.800 Ft
3.	Önkormányzati épületek felújítása Nyírparasznya községben	VP-6-7.4.1.1-16	104.992.593
4.	A Nyírparasznya külterület 0129 hrsz. és a Nagydobos külterület 0126 hrsz. külterületi mezőgazdasági gyűjtőutak stabilizációja	VP6-7.2.1-7.4.1.2-16	99.742.959 Ft
5.	Integrált hűtőipari fejlesztés Nyírparasznyán II.	TOP-1.1.3-15-SB1-2019	730.250.000 Ft
6.	Orvosi eszköz beszerzése	MFP-AEE/2019	2.996.090 Ft
7.	A nemzeti és helyi identitás-tudat erősítése	MFP-NHI/2019	7.473.449 Ft
8.	Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése	MFP-OJF/2020	4.965.188 Ft
9.	Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése	MFP-ÖTIK/2021	59.548.964 Ft

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- rossz pozíció: nincsenek helyben munkahelyek és nincsen helyben elegendő szolgáltatás, és a térségi munkaerőpiac és szolgáltatások nehezen érhetőek el, a közlekedési viszonyok kedvezőtlenek, az útviszonyok rosszak, és a közösségi közlekedés nem megfelelő;
- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel;
- **jobb pozíció: a munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik a település és a szolgáltatások is elérhetőek.**

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően stagnál vagy nő;
- billegő település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya egyharmadnál magasabb, de kevesebb, mint a település lakosságának fele. A magasabb státuszú háztartások elköltöznek a településről. A település lakossága jellemzően enyhén csökken;
- **jobb státuszú, vegyes összetételű település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya alacsonyabb, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően csökken.**

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közművek rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejleszthető részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

Közmű-ellátottság

A település minden közművel ellátott. Az áramszolgáltatás, gázellátás, közvilágítás és hulladékszállítás a település egész területén biztosított. A 2019. évi KSH adatok szerint a település 328 lakásából 271 van a vízhálózatba kötve, 313-ban az áramellátás és 170-ben a gázellátás biztosított. 2019-ben 177 lakás volt a közcsatornába kötve, ezért különösen szennyvízelvezetés esetében szükséges bővíteni a rákötések számát, mert az egyedi elhelyezkedések nagy %-a környezetszennyező megoldású (nem zárt, hanem szikkasztó). A további gázközmű fejlesztések, rákötések szorgalmazása a település levegőszennyezésének mérséklése szempontjából lényeges. Európai Unió támogatással a csapadékvíz-elvezető hálózat összefüggő rendszerének kialakítása és korszerűsítése is megtörtént. A közbiztonság növelését szolgáló fejlesztések kapcsán térfelügyelő kamera rendszer került kiépítésre. 3 internetszolgáltató van jelen a településen.²

Lakások száma (2019)	328
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	271
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	177
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	313
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	170

² Nyírparasznya Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023.

Szegregátumok száma, elhelyezkedése

A településen nincsenek leszakadó településrészek, szegregátumok. A roma családok az egész települést benépesítették. Jelenleg kb. minden 5. ingatlanban cigány családok élnek. Azonban van két utca, ahol többségében magukat romának valló személyek élnek. Az egyik a Nagydoboshoz közel eső Rákóczi Ferenc utca („nagydobosi faluvég”). Itt laknak az Ópályiból 12-13 évvel ezelőtt betelepült roma családok (1-30. számig). Ezek a családok nem, vagy csak nagyon nehezen tudnak beilleszkedni a közösségbe. Magatartásuk, viselkedésük, megjelenésük romboló hatással van megítélésükre és sok esetben nem tartják be a társas együttélés társadalmi normáit.

A másik utcán, a Kossuth Lajos utcán a generációk óta itt élő romák laknak. 1-2 magyar családot kivéve cigány családok élnek itt. Lakókörnyezetük megfelelő, elfogadható viselkedési forma a jellemző rájuk, a munkához való hozzáállásuk példaértékű.

A magasabb színvonalú ingatlanokban a jobb helyzetű családok a Petőfi utcán élnek.

Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	67

Lakóingatlan adás-vételek

Az elmúlt 15 évben 5-8 házat vásárolt meg az önkormányzat a településen, melyekből három szociális bérlakássá lett nyilvánítva. Jelenleg rászoruló családok bérlik mind a hármat havi 20.000 Ft + rezsi áron.

Azokat az ingatlanokat, amelyekből kihalnak a szülők, a gyerekek eladják. Nagy százalékban roma családok vásárolják meg őket. Éves szinten egy ház biztos eladásra kerül, kb. 6,5-7 millió forintért.

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- az egész település szegregátum;
- a településen belül a szegregált részek a település nagyobb részét teszik ki;
- településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki;
- településen belül csak kisebb szegregált részek vannak;
- a szegregátum a fő településtesttől távolabb, elkülönült településrészként helyezkedik el;
- **nincs szegregált rész a településen**

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

2018. évben indított az önkormányzat szociális bérlakás programot. Jelenleg 2 rászoruló család elhelyezését tudják biztosítani, elősegítve ezzel az érintett családok korábbi szociális körülményeinek javítását és a gyermekek családban történő nevelkedését.

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

A településen élő hátrányos helyzetű családok körében lenne igény szociális bérlakásra. Kb. 10-15 család tudná vállalni az ezzel járó költségeket. Az önkormányzat támogató a szegénységet enyhítő programok irányában, azonban fenntartással kezeli a szociális bérlakások sikerességét. A kiválasztandó családok esetén fokozott figyelmet kell szentelni a szociális és anyagi képességeikre. Az önkormányzat tulajdonában van 2 szociális bérlakás, melyekben gyermekes családok élnek.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együtműködő, nem együtműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, település-üzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

A polgármester 20 éve van hivatalban, ismer mindent és mindenkit a településen. Célja Nyírparasznya rendezett településképeinek és társadalmi szerkezetének fejlesztése, stabilizálása, a konfliktusok minimalizálása. Ennek érdekében támogató az előre vivő projektek, mobilizáció vonatkozásában.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együtműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket az önkormányzat alapvetően elutasítja;
- **a bérlakásfejlesztésekkel szemben erős fenntartásai vannak (mivel eredendően konfliktusforrást lát benne), de ha kontrollálhatja, hogy hol és kik számára valósul meg, illetve a település egésze számára is látja az előnyét, akkor esetleg érdekeltté tehető benne;**
- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

Foglalkoztatottság

Helyben az önkormányzat, az általános iskola, az óvoda, a biztos kezdet gyerekház ad elhelyezkedési lehetőséget. A helyi önkormányzatnál nincs hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, de nem tudnak roma munkavállalót alkalmazni, mivel a településen nincs olyan roma származású munkavállaló, aki a munkakör betöltéséhez szükséges megfelelő iskolai végzettség birtokában lenne.

A nyírparasznyai munkaerő inkább a kisegítő fizikai területet biztosítja, míg a magasabb iskolai végzettséget, szakképesítést igénylő pozíciókat jellemzően más településekről töltik be. További jövedelemszerzési lehetőség a családoknak a közmunkaprogram, illetve a mezőgazdasági munka a településen.

Helyben vagy a környező településen van lehetőség idényjellegű munkavégzésre, ez többnyire gyümölcszedést vagy étkezési napraforgó betakarítást jelent. Ennek a lehetősége azonban korlátozott, ugyanis a megyére jellemző alma és meggyfák száma csökken, helyüket lassan az akác váltja fel. Nyírparasznya külterületén a gazdák körében egyre elterjedtebb az akácerdősítés. Ennek oka, hogy az akác a homokos területeken is képes megélni, valamint gyorsan növekvő értékes faanyag. Az erdő időszakos ápolási-tisztítási munkalehetőséget ad a munkát keresőknek, de csak napi bejelentéssel.

A településen több kisebb mezőgazdasági vállalkozó működik, de főleg kalászosokat (napraforgó, kukorica, rozs) termesztenek, ami gépesített munka-igényes és kevés élőmunkát igényel. Nem sokan foglalkoznak kertészettel, gyümölcs-termesztéssel, így nincs szükség nagymértékű élőmunkára. Ugyanakkor az is gond, hogy még ez ehhez szükséges szakismeret is sok esetben hiányzik.³

A családok öfenntartásához, önellátásához járult hozzá az Integrált Térségi Gyermekeprogramok a Mátészalkai Járásban (EFOP-1.4.2-16.) projekt, melynek keretében 10 mélyszegénységben élő kisgyermekes család kapcsolódott be a Termelj helyben programba a 2017-2022 években. Vetőmagot, palántát és a kertműveléshez szükséges eszközöket, valamint szakmai tanácsokat kaptak a szakemberektől.

Az önkormányzat pályázat útján hűtőipari fejlesztést valósított meg 2 ütemben 2016-ban és 2019-ben. A beruházás alapvető célja, hogy a településen és a környező településeken nagy számban rendelkezésre álló alacsony iskolai végzettségű regisztrált munkanélkülieket foglalkoztasson. Leginkább kézi munkaigényes (hámozás, szeletelés, kalapolás, válogatás) feldolgozási folyamatokat látnak el. A fejlesztés egyszerre eredményezi az Önkormányzat saját bevételeinek nagyságrendi növekedését, valamint a nyírparasznyai és környező településbeli családok életszínvonalának javulását.

A közfoglalkoztatási mutató évről-évre folyamatos csökkenést jelez. A legmagasabb százalékos értéket mutató 2016. évi 18,8 %-ról 6,87 %-ra csökkent a 2022. év első negyedévére. Ez a tendencia figyelhető meg a közfoglalkoztatás minden területén, legyen az hosszabb időtartamú, országos vagy járási startmunka program. A 2016-os adatokhoz képest a mezőgazdasági jellegű programok esetén több, mint 50 %-os visszaesés tapasztalható. Ez valószínűsíthetően a termőterületek erdősítésének, a kevesebb gyümölcsös-kertnek köszönhető. Ugyanakkor viszont 70 %-os emelkedést láthatunk az álláskeresői járadékban és a foglalkozást helyettesítő támogatásban részesülők számának változásában. A munkavállalási korú (15-64 év) népesség száma pedig ugyanebben a vizsgált időszakban 673 főről 603 főre csökkent. A közmunka programban résztvevők számának csökkenéséhez az is hozzájárul, hogy a hátrányos helyzetű munkavállalók monotonnak és értelmetlennek tartják azt, ezért rövid időn belül kilépnek onnan.

³ Nyírparasznya Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018-2023.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma										
Nyírparasznya	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022 01 - 04. hó
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Mátészalkai járás										
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	13	35	15	35	26	9	6	9	6	4
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	4	9	16	12	9	6	3	1	6	6
Járási startmunka mintaprogram támogatása összesen	27	46	88	80	63	40	34	31	32	32
-- Mezőgazdaság	15	18	24	23	20	20	22	14	12	11
-- Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	-	7	21	18	15	3	0	0	1	1
-- Szociális jellegű program	12	21	44	38	28	17	12	17	19	20
-- Egyéb startmunka mintaprogram	-	-	-	-	-	0	0	-	-	-
-- Magas hozzáadott értékű program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mindösszesen	44	90	119	127	98	54	44	41	44	41
Közfoglalkoztatási mutató	6,81%	13,49%	18,09%	18,80%	14,09%	8,14%	6,84%	6,33%	7,24%	6,87%
Ellátásban nem részesülő álláskeresők száma zárónapon	52	36	43	41	35	32	34	33	24	22
Álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	5	4	5	7	9	11	13	14	13	12
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő álláskeresők száma zárónapon	101	68	36	28	37	42	34	40	45	47
Regisztrált álláskeresők száma zárónapon	159	108	84	76	80	85	82	87	81	81
-Ebből tartós álláskereső	84	44	20	20	19	20	25	18	26	29
Nyilvántartott álláskeresők relatív mutatója	24,46%	16,13%	12,70%	11,29%	11,59%	12,70%	12,77%	13,52%	13,47%	13,35%
Munkavállalási korú (15-64 éves) népesség száma	648	669	658	673	693	668	638	646	603	603

2.sz.táblázat (forrás: <http://kozfoglalkoztatás.bm.hu/>)

További munkalehetőséget jelentenének a közeli Mátészalka és a távolabbi Nyírbátor ipari üzei, azonban az esetek jelentős részében nem tudják vállalni a nyírparasznyai hátrányos helyzetű családok felnőtt tagjai a többműszakos munkarendet, mivel nehezen tudják megszervezni a műszak beosztásokhoz igazodva az életüket és fizikailag sem bírják azt. A nyírbátori Coloplast és Rosenberger biztosít céges buszjáratot a nyírparasznyai munkavállalói számára.

Legfőbb szociális problémák, eladósodottság

Nyírparasznyán 54 a HH, és HHH gyerekek száma, az RGYK-s gyerekeké pedig 99 fő. A gyerek és felnőtt korú lakosság körében jellemző, hogy nem tudnak beszélni, nem értik a hozzájuk intézett kérdést, mondanivalót. Az óvodába járó gyerekek kb. 1/3-a nem beszél. Ezért a már gyerekkorban elkezdett korai fejlesztés nélkülözhetetlen. Ehhez jó alapot biztosít a 2013-ban indult Kincsem Biztos Gyerekház, ahol az anyukák segítséget kapnak a gyermek egészséges testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosításához, valamint a problémák korai felismerésében és a szülői szerepeikben való megerősödésben.

A hátrányos helyzetű családokban leggyakrabban az elhanyagolási problémákkal találkozunk a helyi szakemberek (családsegítő szakember, óvoda- és iskolapedagógusok). A

legérezhetőbb és legjellemzőbb az oktatási-nevelési elhanyagolás. A cigány családoknál megszokott és elfogadott dolog a szülői felügyelet nélkül hagyott kiskorú gyermek, valamint jellemzőek a higiéniai, tisztasági problémák is.

A nyírparasznyai családok mintegy egynegyedének nincs fürdőszoba a házában, illetve nincs vízhálózatra kötve az ingatlan. Ez a higiéniai hiányosság megjelenik az óvodai-iskolai tisztasági fej-, kéz-, ruhavizsgálat során, ugyanis minden alkalommal találunk a szakemberek fejtetvességet, melyben jellemzően ugyanaz az 1-2 család érintett. A védőnő tapasztalata az, hogy a családok otthon nem minden esetben végzik el a hajás fejbőr kezelését, azonban a szülő írásos engedélye esetén a védőnő is elvégezheti azt, amihez általában hozzá szoktak járulni a családok.

Néhány családra jellemző, hogy a szülők rendszeresen nem viszik el státuszvizsgálatra és/vagy kötelező védőoltásra a csecsemőket, gyermekeket. Ezekben az esetekben jelzéssel él a védőnő a családsegítő szakember felé, aki alapellátásba, esetleg védelembe veszi a gyermeket. Nyírparasznyán ritka esetben történik nevelésbe vétel.

A hátrányos helyzetű családok több, mint 50 %-ban 3 vagy több gyerek születik. Korai terhesség tekintetében Nyírparasznya enyhén érintett. Évente 1-2 esetben fordul elő, hogy kiskorú vállal gyermeket. Az ilyen esetekben jellemzően nem hazaadható az újszülött, de a nagymama szokta vállalni a gyámságot az unoka felett.

Az elmúlt években egyre inkább érzékelhető a településen élő szegényebb réteg eladósodása. A családoknak kb. 40-45 %-a érintett valamely közszolgáltató vagy hitelintézet felé fennálló tartozás miatti végrehajtással. Közműtartozás a családok 25 %-ban fordul elő, de csak 1-3 % azoknak a családoknak az aránya, akiknek a lakhatása végrehajtás miatt veszélyeztetett.

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	1-3 %
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.	40 %
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	50 %

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlés, uzsora bérlés, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház, telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

Lakásszám (2011)	328
Üres lakások száma (2011)	30
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	67

Az épületek állapota

Nyírparasznyán 328 ingatlan található. 52 ház még 1946 előtt, a legtöbb – 229 db - 1946 és 1990 között épült. A 90-es évektől napjainkig alig épült új ingatlan, mindössze 47 db.⁴ Az utóbbi 5 évben nem épült új ház a településen, kivéve egy vendégházat. Akinek volt rá anyagi lehetősége, az utóbbi évek folyamán felújította a meglévő ingatlanát. A szobaszám szerinti megoszlásban a legnagyobb arányt a 2 szobás házak képviselik. 146 db kétszobás, 121 db háromszobás és 32 db négyszobás ingatlanban él a lakosság. Mintegy 10 % az egyszobás házak aránya (29 db).⁵

Szobaszám				Tulajdonjellel			Helyiségek			Konyhával rendelkező lakások aránya, %	100 lakásra és lakott üdülőre jutó szoba	100 szobára jutó lakó	100 lakásra jutó fürdőszobák száma
1	2	3	4–	magánszemély	önkormányzat	más intézmény, szervezet	12 m ² -nél nagyobb	12 m ² vagy kisebb	fürdőszoba				
				tulajdona			szoba						
29	146	121	32	326	1	1	586	239	271	99,7	252	113	83

3.sz. táblázat A lakások szobaszám, tulajdonjellel és használati jogcím szerint, 2011 (Forrás:

http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tables/regional/15/15_4_3_2_1_en.xls)

⁴ http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tables/regional/15/15_4_3_2_2_en.xls

⁵ http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/tables/regional/15/15_4_3_2_1_en.xls

Kb. 5 % azoknak a házaknak az aránya, amelyek üresek, abból 2-3 db lakható, a többi romos állapotban van. Ezek az ingatlanok a településen szétszórva találhatóak. Elérhetőek beépítésre váró, üres telkek is Nyírparasznyán, számuk kb. 25-30.

A lakókörülmények tekintetében a családok egynegyedét jellemzi, hogy alacsony komfortfokozatú házakban és sokan élnek együtt. A túlszűfolt lakásokban a családok 8-10 %-a él. Ezekben a házakban nincs fürdőszoba és az ingatlan környéke is rendezetlen, sokszor szemetes. Az így élő családoknak nincs anyagi fedezete a házfelújításra, ezért – bár az ingatlanok állapota felújítást igényel, - semmilyen javítási munkát nem végeztek a házakon. Több család körében lenne igény szociális bérlakások építésére. 10-15 család tudná is vállalni a vele járó rezszi költségeket.

A településen nem található olyan ingatlan, amelyik ne lenne a vízhálózatra kötve. Olyan ingatlannal sem lehet találkozni a településen, ahol csak csanak van, de nincs rákötve a ház, mivel még a kihalt ingatlanok is minden közművel ellátottak.

Hátralék miatt találunk olyan házat a településen, amelyik a vízhálózatról le van kötve. Ezek aránya kb. 10-15 %.

Kb. 10 %-nyi azoknak a lakásoknak az aránya, amelyekben nincs fürdőszoba és/vagy wc.

A hátrányos helyzetű családoknál a kártyás áramszolgáltatás jellemző. Kb. 10-15 az áramellátásból kikötött házak aránya.

Tulajdonviszonyok

Nyírparasznyán saját tulajdonú ingatlanban élnek a családok. Mintegy 5-8 %-ra tehető a szívességi lakhatással családban, rokonnál élő családok aránya, míg magánbérletben 3 % és önkormányzati bérletben 3 % él.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	0
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	25
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetőek (kb. 10 év),	60-80
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	40-50

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

A település pozíciója, a népesség számára és összetételére vonatkozó trendek

Nyírparasznya az ország keleti csücskében helyezkedik el. Közvetlenül nem kapcsolódik be a főbb közlekedési útvonalakba, de autóval elérhető távolságban, mintegy 10-12 km-re van az autópálya fel-és lehajtó, illetve a mátészalkai ipari park. A közeli távolság azonban nehezen áthidalható az autóbusz járatok ritkasága miatt.

A nyírparasznyai magyar és cigány családokat az egymás mellett élés jellemzi. A 2000-es években elérhetővé vált szociálpolitikai támogatásnak köszönhetően azonban egy ópályi építőipari vállalkozó Nyírparasznyán épített ingatlanokat, ahova ópályi cigány családok költöztek be. Ezek a beköltöző családok nem vagy nehezen tudnak beilleszkedni, nem veszik át az „őshonos” családok normáit. Általában ők adják a helyi szakemberek problémás családjait.

A magyar fiatalok a végzettségüknek megfelelő munkahelyet keresnek, és a jobb megélhetés reményében Budapestre vagy külföldre költöznek.

A szegregáció foka és jellege, a településen belül milyen mobilizációs folyamatok voltak, ehhez a lakhatási programok hogyan járultak hozzá?

Nyírparasznyán nincs szegregátum. A roma családok a település szinte minden utcájába beköltöztek, azonban van két utca, ahol többségében magukat romának valló személyek élnek. Az egyik a Nagydoboshoz közel eső Rákóczi Ferenc utca („nagydobosi faluvég”). Itt laknak az Ópályiból 12-13 évvel ezelőtt betelepült roma családok. Ezek a családok nem, vagy csak nagyon nehezen tudnak beilleszkedni a közösségbe. Magatartásuk, viselkedésük, megjelenésük romboló hatással van megítélésükre és sok esetben nem tartják be a társas együttélés társadalmi normáit. A másik utcán, a Kossuth Lajos utcán a generációk óta itt élő romák laknak. Lakókörnyezetük megfelelő, elfogadható viselkedési forma a jellemző, a munkához való hozzáállásuk példaértékű.

A jobb helyzetű családok a magasabb színvonalú ingatlanjaikban a Petőfi utcán élnek.

Az elmúlt 15 évben 5-8 házat vásárolt meg az önkormányzat a településen, melyekből három szociális bérlakássá lett nyilvánítva. A cigány családok településen való szétszóródását az is segíti, hogy az ingatlanokat, amelyekből kihálnak a szülők, a gyerekeik eladják, és ezeket nagy százalékban roma családok vásárolják meg.

Lakhatási program nem valósult meg Nyírparasznyán. Top Komplex Telepprogramot nem tudott indítani a település és a Felzárkózó Települések Programba is egy későbbi körben csatlakozik.

A közművek elérhetőségének és tényleges használatának mértéke a településen, illetve a szegregátumokban

A település minden közművel ellátott. A víz-, áramszolgáltatás, gázellátás, közvilágítás és hulladékszállítás a település egész területén biztosított. A hátrányos helyzetű családok a kártyás áramvételezés lehetőségével élnek. Kb. 10 %-nyi azoknak az ingatlanoknak az aránya, ahonnan a víz és áramellátás kikötésre került.

A jellemző lakhatási jogcímek települési szinten és külön a szegregátumokban: saját tulajdonú, magánbérleti (különös tekintettel a szerződés nélküli és uzsora bérletekre), önkormányzati bérleti jogviszonyban élő családok, illetve a szívességi lakáshasználók köre

Nyírparasznyán saját tulajdonú ingatlanban élnek a családok. Mintegy 5-8 %-ra tehető a szívességi lakhatással családban, rokonnál élő családok aránya, míg magánbérletben 3 % és önkormányzati bérletben 3 % él.

A túlzásfoltosság problémájának mértéke

A családok egynegyedét jellemzi, hogy alacsony komfortfokozatú házban és sokan élnek együtt. Ezekben a házakban általában nincs fürdőszoba, valamint az ingatlan környéke is rendezetlen, sokszor szemetes. Az így élő családoknak nincs anyagi fedezete a házfelújításra, ezért – bár az ingatlanok állapota felújítást igényel, - semmilyen javítási munkálatot nem végeztek a házakon.

Az eladósodottság mértéke a célcsoport családjainak körében

A családoknak kb. 40-45 %-a érintett valamely közszolgáltató vagy hitelintézet felé fennálló tartozás miatti végrehajtással. Közműtartozás a családok 25 %-ban fordul elő, de csak 1-3 % azoknak a családoknak az aránya, akiknek a lakhatása végrehajtás miatt veszélyeztetett.

A lakóépületek fizikai állagával kapcsolatos problémák megjelenésének mértéke: életveszélyes és kritikus állapotban lévő lakóépületek nagyságrendje

Nem található életveszélyes ingatlan a településen. Kritikus állapotú háznak 25-öt minősített a polgármester.

Eladó ingatlanok nagyságrendje a településen, mennyi ingatlanvétel történt és van folyamatban a FETE program számára

Jelen pillanatban 2 eladó ház van a településen. Az önkormányzat lehetőségei szerint megvásárolja az eladó ingatlanokat. FETE még nincs a településen.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás					
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni					
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)					
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni					
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen					

*A rendelkezésre álló adatok birtokában hitelesen nem tölthető ki ez a táblázat.

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutatkozó nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlenek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

Munkavállalás, végzettség

A hátrányos helyzetű családokban nem, vagy csak nagyon kevesen rendelkeznek általános iskolai végzettséggel és szakképzettséggel, emiatt a gyártóüzemekben való elhelyezkedésük szinte lehetetlen. A munkavállalási lehetőséget az önkormányzat biztosítja azzal, hogy rendszeresen bevonja ezeket a felnőtteket a közmunkaprogramokba, illetve idejénymunkákban is részt vesznek.

Kardinális fejlesztést igénylő terület a munkaerőpiaci készségek, képességek erősítése munkaszocializációs programok indítása révén, melyben a munkavállaló felkészítése történik a munkába állásra (alapvető öltözködési, viselkedési, kommunikációs kultúra, valamint a munkavégzéshez szükséges képességek: figyelem, pontosság, kitartás, fegyelem stb. megismertetése). Ez felkészült, nagy létszámú szakember gárdát igényel.

Adósságkezelés elindítása

Adósságkezelő szakemberek alkalmazása, mivel a nyírparasznyai családok 40-50 %-a érintett valamilyen közüzemi vagy hitelintézeti hátralékkal. Az adósságok rendezése, törlesztése elengedhetetlen feltétele annak, hogy a családok tudják vállalni a magasabb összegű lakhatási költségeket. A hivatalosan fennálló adósságok jelentősen gátolják a bejelentett munkavállalást, hiszen a legális jövedelem megjelenésével azonnal megindul a tartozások levonása a fizetésből. Ennek elkerülése érdekében preferálják az alkalmi, illetve nem bejelentett munkákat.

A családok esetén szükséges a szemléletformálás, hogy elfogadják és vállalják a bejelentett munkavállalás formáját, ugyanis, amíg nem folyik be a háztartásba annyi jövedelem, amiből elindítható a hátralékok, tartozások törlesztése, addig azok nem is fognak csökkenni.

A közművek visszakapcsolásának is feltétele a tartozás törlesztése.

Az adósságkezelést a kevésbé eladósodott családok körében célszerű megkezdeni, akiknek a lakhatási körülményei így gyorsabban javíthatók, majd fokozatosan lehet tovább terjeszteni a mélyebben eladósodott családok felé.

Pénzügyi tudatosság

A fent említett programokkal párhuzamosan háztartásgazdálkodási program, valamint pénzügyi tudatosságra való nevelés, képzés elindítása.

Magántulajdonú lakások felújításának segítésére kialakított program

A település házai 30-40-50 évesek, melyek mára korszerűsítésre és felújításra szorulnak. Olyan felújítási program bevezetése javasolt, melybe bevonják a felújítandó házban élő család tagjait is.

Az ingatlanok állagának megóvása érdekében (önkormányzati bérlakás, szociális bérlakás, saját tulajdonú ház) szemléletformálás a „vigyázzunk az értékeinkre, tiszteljük a másik ember munkáját!” elv szellemében, valamint alapszintű házfelújítási készségek fejlesztése szakképzett szakemberek segítségével.

Krízislakás létrehozása

A településről nem érkezett olyan információ, amely indokolná az önálló, települési szintű krízislakhatási szolgáltatás kialakítását.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

Nyírparasznyán kb. 10-15 tudná vállalni hosszútávon a szociális bérlakás költségeit. A családok kiválasztásánál javasolt a lépcsőzetes tovább-léptetés elvét alkalmazni. A szociális bérlakásépítési programba jelentkező rászoruló családok közül a legstabilabb anyagi erőforrásokkal rendelkező, legmagasabb tudatossági szinten élők kiválasztása, majd folyamatos felkészítő mentorálása szociális szakemberek segítségével. Nemcsak az ingatlanba költözés előtt, hanem a beköltözés után is szükséges és javasolt a családok figyelemmel kísérése, mentorálása. A hatékony munkavégzés érdekében a szociális szakemberek létszámának emelése.

A sorrendben utánuk következő családok átköltöztetése a szociális bérlakásba költözötték házaiba. Ezzel párhuzamosan pedig az ingatlanok felújításának elindítása.

Az alábbi táblázat a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján hitelesen nem kitölthető.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)				
Túlzúsúlyolt lakásból szétköltöző család költözik be				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.